

Środa, 7 lipca 2021 r.

P9_TA(2021)0334

Genetycznie zmodyfikowana soja DAS-81419-2 × DAS-44406-6

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję DAS-81419-2 × DAS-44406-6, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D073422/01 – 2021/2760(RSP))

(2022/C 99/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję DAS-81419-2 × DAS-44406-6, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (D073422/01,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 z dnia 22 września 2003 r. w sprawie zmodyfikowanej genetycznie żywności i paszy ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 3 i art. 19 ust. 3,
- uwzględniając fakt, że Stały Komitet ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydał opinii w wyniku głosowania przeprowadzonego 17 maja 2021 r.,
- uwzględniając art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję ⁽²⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 15 października 2020 r. opublikowaną 20 listopada 2020 r. ⁽³⁾,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje zawierające sprzeciw wobec zezwoleń na wprowadzanie organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁽³⁾ Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie dotycząca zezwalania na wykorzystywanie, przywóz i przetwarzanie genetycznie zmodyfikowanej soi DAS-81419-2 x DAS-44406-6 odpornej na szkodniki owadzie i tolerującej środki chwastobójcze, przeznaczonej do stosowania w żywności i paszy oraz do importu i przetwarzania, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek EFSA GMO-NL-2016-132), EFSA Journal 2020; 18(11):6302), <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2020.6302>

⁽⁴⁾ W ósmej kadencji Parlament przyjął 36 rezolucji zawierających sprzeciw wobec zezwolenia na wprowadzanie GMO. Ponadto w dziewiątej kadencji Parlament przyjął następujące rezolucje:

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0028).

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0029).

— Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 października 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0030).

Środa, 7 lipca 2021 r.

— uwzględniając art. 112 ust. 2 i 3 Regulaminu,

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0054).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 89788 (MON-89788-1), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0055).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 oraz subkombinacje MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2019)0056).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy, cztery lub pięć modyfikacji Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0057).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0069).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę łączącą dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603, składających się z tych odmian kukurydzy lub z nich wyprodukowanych oraz uchylającej decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2018/1111 na mocy rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0291).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0292).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie, trzy lub cztery modyfikacje MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte P9_TA(2020)0293).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003 produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0365).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających zmodyfikowaną genetycznie kukurydzę MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 oraz rodzaje zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy łączące dwie lub trzy modyfikacje MON 87427, MON 89034, MIR162 i MON 87411 i produktów składających się z wymienionych rodzajów zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0366).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0367).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 88017 (MON-88Ø17-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0368).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji dotyczącej odnowienia zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MON 89034 (MON-89Ø34-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0369).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną bawełnę GHB614 × T304-40 × GHB119, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0080).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1829/2003, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0081).

Środa, 7 lipca 2021 r.

- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
- A. mając na uwadze, że 2 marca 2016 r. przedsiębiorstwo Dow AgroSciences Ltd złożyło wniosek do właściwego organu krajowego w Niderlandach zgodnie z art. 5 i 17 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003; mając na uwadze, że wniosek ten dotyczył wprowadzenia do obrotu żywności, składników żywności i paszy zawierających genetycznie zmodyfikowaną soję DAS-81419-2 x DAS-44406-6 (zwaną dalej „soją GMO”), składających się z niej lub z niej wyprodukowanych; mając na uwadze, że wniosek dotyczył również wprowadzenia do obrotu produktów zawierających soję GMO lub składających się z niej, do zastosowań innych niż żywność i pasza, z wyjątkiem uprawy;
- B. mając na uwadze, że 15 października 2020 r. EFSA pozytywnie zaopiniował wniosek i opublikował swą opinię 20 listopada 2020 r.;
- C. mając na uwadze, że soja GMO została opracowana tak, aby uodpornić ją na trzy grupy środków owadobójczych: glifosat, kwas 2,4-dichlorfenoksyoctowy (2,4-D) i inne powiązane herbicydy fenoksy (AAD-12) i glufosynat, a także odporność na szkodniki z rzędu Lepidoptera, poprzez ekspresję toksyn Bt, Cry1F i Cry1Ac⁽⁹⁾;

Brak oceny pozostałości herbicydów, ich metabolitów i łącznego wpływu różnych substancji w połączeniu

- D. mając na uwadze, że w wielu badaniach wykazano, iż uprawa roślin genetycznie zmodyfikowanych tolerujących herbicydy prowadzi do większego zużycia herbicydów uzupełniających, co w dużej mierze spowodowane jest pojawieniem się chwastów odpornych na herbicydy⁽⁷⁾; mając na uwadze, że w konsekwencji należy się spodziewać, iż w uprawie soi GMO będą stosowane wyższe i powtarzające się dawki glufosynatu, glifosatu i 2,4-D, wskutek czego w zbiorach może znaleźć się więcej ich pozostałości;
- E. mając na uwadze utrzymujące się wątpliwości co do rakotwórczości glifosatu; mając na uwadze, że EFSA stwierdził w listopadzie 2015 r., iż jest mało prawdopodobne, aby glifosat był rakotwórczy, a Europejska Agencja Chemikaliów uznała w marcu 2017 r., że nie ma podstaw, by zaliczyć go do substancji rakotwórczych; mając na uwadze, że z kolei Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem, tj. wyspecjalizowana agencja Światowej Organizacji Zdrowia ds. badań nad rakiem, w 2015 r. zaliczyła glifosat do substancji prawdopodobnie rakotwórczych dla ludzi;
- F. mając na uwadze, że glufosynat jest sklasyfikowany jako działający szkodliwie na rozrodczość (1B), a zatem podlega kryteriom wykluczającym ustanowionym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁽⁸⁾; mając na uwadze, że zezwolenie na stosowanie glufosynatu w Unii wygasało 31 lipca 2018 r.⁽⁹⁾;
- G. mając na uwadze, że ocenę pozostałości herbicydów i produktów ich rozpadu na roślinach zmodyfikowanych genetycznie uznaje się za niewchodzącą w zakres kompetencji panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie, w związku z czym procedura wydawania zezwoleń na GMO nie obejmuje takiej oceny; mając na uwadze, że takie podejście jest problematyczne, ponieważ sposób, w jaki herbicydy uzupełniające są rozkładane przez roślinę zmodyfikowaną genetycznie, oraz skład, a tym samym toksyczność produktów rozpadu (metabolitów), mogą wynikać z samej modyfikacji genetycznej⁽¹⁰⁾;

⁽⁹⁾ Opinia EFSA, s. 1.

⁽⁷⁾ Zob. na przykład Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” [Zmodyfikowane genetycznie rośliny i chwasty tolerujące herbicydy a herbicydy – przegląd i wpływ], Environmental Management, styczeń 2016, 57(1), s. 31–48, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> oraz Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” [Wpływ zmodyfikowanych genetycznie upraw na stosowanie pestycydów w USA – pierwsze szesnaście lat], Environmental Sciences Europe; 28 września 2012 r., tom 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywę Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

⁽¹⁰⁾ Ma to istotnie miejsce w przypadku glifosatu, jak stwierdzono w opublikowanym przez EFSA przeglądzie obowiązujących najwyższych poziomów pozostałości glifosatu zgodnie z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 396/2005, Dziennik EFSA 2018; 16 (5):5263, s. 12, <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

Środa, 7 lipca 2021 r.

- H. mając na uwadze, że ze względu na szczególne praktyki rolnicze związane z uprawą roślin zmodyfikowanych genetycznie tolerujących herbicydy istnieją specjalne schematy zastosowań, narażenia, występowania konkretnych metabolitów oraz powstawania efektu działania skojarzonego, które wymagają szczególnej uwagi; mając na uwadze, że nie zostały one wzięte pod uwagę przez EFSA;
- I. mając na uwadze, że nie można zatem stwierdzić, iż spożywanie soi GMO jest bezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt;

Nierozstrzygnięte kwestie dotyczące toksyn Bt

- J. mając na uwadze, że badania toksykologiczne na potrzeby zezwoleń na GMO prowadzi się na wyizolowanych toksynach Bt; mając na uwadze, że do badań toksykologicznych prowadzonych na wyizolowanych białkach nie można przywiązywać dużej wagi, gdyż toksyny Bt w roślinach uprawnych zmodyfikowanych genetycznie, takich jak kukurydza, bawełna i soja, są z natury bardziej toksyczne niż wyizolowane toksyny Bt; mając na uwadze, że wynika to stąd, iż inhibitory proteazy (PI) obecne w tkankach roślinnych mogą zwiększać toksyczność toksyn Bt, opóźniając ich rozpad; mając na uwadze, że zjawisko to zaobserwowano w wielu badaniach, w tym również w badaniu przeprowadzonym 30 lat temu dla przedsiębiorstwa Monsanto; badanie to wykazało, iż nawet skrajnie niski poziom inhibitorów proteazy zwiększa toksyczność toksyn Bt nawet dwudziestokrotnie⁽¹⁾;
- K. mając na uwadze, że skutki te nigdy nie zostały uwzględnione w ocenach ryzyka EFSA, mimo że są one istotne dla wszystkich roślin Bt zatwierdzonych do przywozu lub uprawy w Unii; mając na uwadze, że nie można wykluczyć ryzyka dla ludzi i zwierząt spożywających żywność i paszę zawierającą toksyny Bt, wynikającego z tej zwiększonej toksyczności spowodowanej interakcją między PI a toksynami Bt;
- L. mając na uwadze, że w szeregu badań zaobserwowano w wyniku narażenia na toksyny Bt skutki uboczne mogące wpływać na układ odpornościowy oraz zauważono, że niektóre toksyny Bt mogą wykazywać właściwości adiuwantów⁽²⁾, co oznacza, że mogą nasilać alergenicność innych białek, z którymi wchodzi w styczność;
- M. mając na uwadze, że ocenę ewentualnych interakcji między pozostałościami herbicydów i ich metabolitów a toksynami Bt uznaje się za niewchodzącą w zakres kompetencji panelu EFSA ds. GMO, dlatego ocena ryzyka ich nie obejmuje; mając na uwadze, że jest to problematyczne, ponieważ wiadomo, że pozostałości z rozpylania glufosynatu zakłócają funkcjonowanie mikrobiomu, co może na przykład nasilić reakcje immunologiczne w połączeniu z toksynami Bt⁽³⁾;

Uwagi właściwych organów państw członkowskich

- N. mając na uwadze uwagi zgłoszone EFSA przez właściwe organy państw członkowskich w ciągu trzymiesięcznego okresu konsultacji⁽⁴⁾; mając na uwadze, że krytyczne uwagi dotyczyły tego, że obecnie dostępne narzędzia monitorowania horyzontalnego przenoszenia genów w środowiskach naturalnych są nieodpowiednie do wychwytywania rzadkich zdarzeń oraz że wnioskodawca pomija możliwość tworzenia różnorodności genetycznej poprzez przenoszenie zmutowanych odmian, epsps i odmian genowych gry lub ich fragmentów, że dane dostarczone na potwierdzenie bezpieczeństwa soi GMO na podstawie jej istotnej równorzędności z soją konwencjonalną nie są rozstrzygające i że łączne skutki środowiskowe toksyn cry wymagają dalszych badań, aby wykluczyć ryzyko dla środowiska naturalnego;

⁽¹⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors” [Nasilenie aktywności owadobójczej *Bacillus thuringiensis* w obecności inhibitorów proteazy serynowej], *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 38, s. 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽²⁾ Zob. Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals” [Przegląd bezpieczeństwa i skutków biologicznych toksyn Cry *Bacillus thuringiensis* u ssaków], *Journal of Applied Toxicology* 2016, maj 2016 r., 36(5), s. 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽³⁾ Parenti, M.D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C., „Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins” [Przegląd literatury popierającej ocenę białek pod kątem adiuwancji/immunogenicity], *EFSA Supporting Publications*, styczeń 2019 r., 16(1): 1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

⁽⁴⁾ Uwagi państw członkowskich na temat soi GMO można znaleźć w rejestrze pytań EFSA: <http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753>

Środa, 7 lipca 2021 r.

Niedemokratyczny proces podejmowania decyzji

- O. mając na uwadze, że Stały Komitet ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydał opinii w wyniku głosowania z 17 maja 2021 r., co oznacza, że wydanie zezwolenia nie uzyskało poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich;
- P. mając na uwadze, że Komisja przyznaje, iż sytuacja, w której nadal wydaje ona zezwolenia na wprowadzanie GMO bez uzyskania poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich, jest problematyczna, oraz że sytuacja taka jest wyjątkiem, jeśli chodzi ogólnie o wydawanie zezwoleń na wprowadzanie produktów, ale stała się normą w procesie podejmowania decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy;
- Q. mając na uwadze, że w trakcie ósmej kadencji Parlament Europejski przyjął łącznie 36 rezolucji, w których sprzeciwił się wprowadzeniu do obrotu GMO: do zastosowania w żywności i paszy (33 rezolucje) oraz do uprawy w Unii (3 rezolucje); mając na uwadze, że w dziewiątej kadencji Parlament Europejski przyjął już 18 sprzeciwów wobec wprowadzania GMO do obrotu; mając na uwadze, że nie uzyskano poparcia kwalifikowanej większości państw członkowskich dla zezwolenia na wprowadzenie żadnego z tych GMO; mając na uwadze, że powody, dla których państwa członkowskie nie popierają zezwoleń, obejmują brak poszanowania zasady ostrożności w procesie wydawania zezwoleń oraz obawy naukowe związane z oceną ryzyka;
- R. mając na uwadze, że Komisja nadal wydaje zezwolenia na GMO, mimo że sama stwierdziła niedemokratyczność tego procesu, a także mimo braku poparcia ze strony państw członkowskich i mimo zastrzeżeń Parlamentu;
- S. mając na uwadze, że żadna zmiana w prawie nie jest konieczna, by Komisja mogła nie zatwierdzić GMO, jeżeli w komitecie odwoławczym⁽¹⁵⁾ kwalifikowana większość państw członkowskich nie opowie się za zatwierdzeniem;

Wypełnianie zobowiązań międzynarodowych Unii

- T. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza nie może wywierać szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani na środowisko naturalne, a przy sporządzaniu decyzji Komisja musi brać pod uwagę wszelkie istotne przepisy prawa Unii oraz inne uzasadnione czynniki istotne dla sprawy; mając na uwadze, że te uzasadnione czynniki powinny obejmować zobowiązania Unii wynikające z celów zrównoważonego rozwoju ONZ, paryskiego porozumienia klimatycznego oraz Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej;
- U. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. prawa do pożywienia z 2017 r. stwierdzono, iż szczególnie w krajach rozwijających się niebezpieczne pestycydy mają katastrofalne skutki dla zdrowia⁽¹⁶⁾; mając na uwadze, że wyznaczony przez ONZ cel zrównoważonego rozwoju nr 3.9 zakłada znaczne obniżenie do 2030 r. liczby zgonów i chorób spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby⁽¹⁷⁾; mając na uwadze, że zezwolenie na przywóz zmodyfikowanej genetycznie soi zwiększyłoby popyt na uprawy, w których stosuje się herbicyd działający szkodliwie na rozrodczość i niedopuszczony już do stosowania w Unii, a zatem zwiększyłoby narażenie pracowników w państwach trzecich; mając na uwadze, że ryzyko zwiększonego narażenia pracowników jest szczególnie niepokojące w przypadku zmodyfikowanych genetycznie upraw tolerujących herbicydy, gdyż w uprawach tych stosuje się większe ilości takich środków;

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Komisja „może przyjąć”, a nie „przyjmuje” zezwolenie, jeżeli w komitecie odwoławczym kwalifikowana większość państw członkowskich nie opowie się za zezwoleniem (art. 6 ust. 3).

⁽¹⁶⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁷⁾ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Środa, 7 lipca 2021 r.

- V. mając na uwadze, że do głównych przyczyn utraty różnorodności biologicznej należy wylesianie; mając na uwadze, że emisje wynikające z użytkowania gruntów i zmiany tego użytkowania, głównie z wylesiania, to po spalaniu paliw kopalnych druga w kolejności przyczyna zmiany klimatu⁽¹⁸⁾; mając na uwadze, że w paryskim porozumieniu klimatycznym, w strategicznym planie na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 przyjętym na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej oraz w celach z Aichi dotyczących ochrony różnorodności biologicznej propaguje się zrównoważoną gospodarkę leśną, ochronę lasów i ich odtwarzanie⁽¹⁹⁾; mając na uwadze, że cel zrównoważonego rozwoju nr 15 obejmuje powstrzymanie wylesiania do 2020 r.⁽²⁰⁾; mając na uwadze, że lasy pełnią wiele funkcji sprzyjających większości celów zrównoważonego rozwoju⁽²¹⁾;
- W. mając na uwadze, że produkcja soi należy do najważniejszych przyczyn wylesiania w dorzeczu Amazonki, w regionie Cerrado i na równinie Gran Chaco w Ameryce Południowej; mając na uwadze, że 97 % soi uprawianej w Brazylii i 100 % soi uprawianej w Argentynie to soja zmodyfikowana genetycznie⁽²²⁾; mając na uwadze, że zdecydowana większość genetycznie zmodyfikowanej soi dopuszczonej do uprawy w Brazylii i Argentynie jest również dopuszczona do przywozu do Unii; mając na uwadze, że genetycznie zmodyfikowaną soję dopuszczono już do uprawy w Argentynie i w Brazylii⁽²³⁾;
- X. mając na uwadze, że w niedawno opublikowanym zrecenzowanym badaniu naukowym stwierdzono, iż Unia ma największy na świecie ślad węglowy powiązany z przywozem soi z Brazylii, o 13,8 % większy niż odpowiedni ślad węglowy Chin, czyli największego importera soi, a wynika to z większego udziału emisji z wylesiania uwzględnionego w konsumpcji⁽²⁴⁾; mając na uwadze, że według innego niedawnego badania około jedna piąta soi wywożonej do Unii z brazylijskich regionów Amazonii i Cerrado, przeznaczona głównie na paszę, może być powiązana z nielegalnym wylesianiem⁽²⁵⁾;
1. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji wykracza poza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003;
 2. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji jest niespójny z prawem Unii, gdyż nie odpowiada celowi rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 zakładającemu – zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002⁽²⁶⁾ – stworzenie podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, środowiska naturalnego oraz interesów konsumentów w związku z genetycznie zmodyfikowaną żywnością i paszą, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego;
 3. wzywa Komisję do wycofania projektu decyzji wykonawczej;
 4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w skierowanym do posłów piśmie z 11 września 2020 r. Komisja ostatecznie przyznała, iż przy podejmowaniu decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie GMO⁽²⁷⁾ należy uwzględnić zasady zrównoważonego rozwoju; wyraża jednak głębokie rozczarowanie faktem, że Komisja w dalszym ciągu zezwała na przywóz genetycznie zmodyfikowanej soi⁽²⁸⁾ pomimo sprzeciwu ze strony Parlamentu i większości państw członkowskich;

⁽¹⁸⁾ Komunikat Komisji z dnia 23 lipca 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów” (COM(2019)0352), s. 1.

⁽¹⁹⁾ Tamże, s. 2.

⁽²⁰⁾ Zob. cel nr 15.2: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁽²¹⁾ Komunikat Komisji z dnia 23 lipca 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów” (COM(2019)0352), s. 2.

⁽²²⁾ Międzynarodowy Instytut Propagowania Upraw Biotechnologicznych (ISAAA), „Global status of GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years” [Globalny status wprowadzonych na rynek upraw genetycznie zmodyfikowanych w 2017 r.: w ciągu 22 lat wprowadzenie upraw biotechnologicznych przyniosło liczne korzyści gospodarcze], ISAAA Brief nr 53 (2017), s. 16 i 21, <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>

⁽²³⁾ <https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?EventID=416&Event=DAS81419%20x%20DA4406>

⁽²⁴⁾ Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports” [Przestrzenny obraz śladu towarów rolnych: mapowanie emisji dwutlenku węgla uwzględnionych w konsumpcji soi wywożonej z Brazylii], *Global Environmental Change*, tom 62, maj 2020 r., 102067, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623>

⁽²⁵⁾ Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., „The rotten apples of Brazil's agribusiness” [Parszywe owoce brazylijskiego agrobiznesu], *Science*, 17 lipca 2020 r., tom 369, nr 6501, s. 246–248, <https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246>.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

⁽²⁷⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²⁸⁾ https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

Środa, 7 lipca 2021 r.

5. wzywa Komisję, by jak najszybciej i przy pełnym udziale Parlamentu opracowała kryteria zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję, by poinformowała, jak i w jakim terminie rozpocznie te prace;
6. ponownie apeluje do Komisji o uwzględnianie zobowiązań Unii wynikających z umów międzynarodowych, takich jak paryskie porozumienie klimatyczne, Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej i cele zrównoważonego rozwoju ONZ; ponawia apel o to, by projektem aktów wykonawczych towarzyszyło uzasadnienie wyjaśniające, w jaki sposób zapewnia się w nich przestrzeganie zasady „nie szkodzić”⁽²⁹⁾;
7. podkreśla, że poprawki przyjęte przez Parlament Europejski 17 grudnia 2020 r. do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 182/2011⁽³⁰⁾, które stanowią podstawę negocjacji z Radą, przewidują, że Komisja nie może zezwalać na GMO, jeżeli nie popiera tego kwalifikowana większość państw członkowskich; nalega, aby Komisja uszanowała to stanowisko, i wzywa Radę do kontynuowania prac i przyjęcia w trybie pilnym ogólnego podejścia do tego dossier;
8. ponownie wzywa Komisję, by nie wydawała zezwoleń na GMO tolerujące herbicydy, dopóki w poszczególnych przypadkach nie zostaną szczegółowo zbadane zagrożenia dla zdrowia wynikające z pozostałości herbicydów, co wymaga pełnej oceny pozostałości z oprysków upraw zmodyfikowanych genetycznie herbicydami uzupełniającymi oraz oceny produktów ich rozpadu i wszelkich efektów skojarzonych;
9. ponownie apeluje do Komisji, by w ocenie zagrożeń związanych ze zmodyfikowanymi genetycznie roślinami tolerującymi herbicydy w pełni uwzględniła ocenę zagrożeń wynikających ze stosowania herbicydów uzupełniających i z ich pozostałości, niezależnie od tego, czy dana roślina zmodyfikowana genetycznie jest przeznaczona do uprawy w Unii, czy też ma być importowana do Unii z przeznaczeniem do zastosowania w żywności i paszy;
10. po raz kolejny apeluje do Komisji, by nie zezwalała na przywóz z przeznaczeniem na żywność lub paszę żadnych genetycznie zmodyfikowanych roślin tolerujących chwastobójcze substancje czynne niedopuszczone do stosowania w Unii;
11. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że przedstawi wniosek ustawodawczy w sprawie środków służących unikaniu lub minimalizacji wprowadzania na rynek UE produktów związanych z wylesianiem lub niszczeniem lasów; ponieważ przeciwdziałanie wylesianiu w Amazonii oraz w regionach Cerrado i Gran Chaco jest sprawą pilną, a popyt w Unii na genetycznie zmodyfikowaną soję przyczynia się do wylesiania na tych obszarach, apeluje tymczasem do Komisji, by niezwłocznie zawiesiła przywóz genetycznie zmodyfikowanej soi z upraw w Brazylii i Argentynie, w razie potrzeby z zastosowaniem art. 53 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, dopóki nie zostaną wprowadzone skuteczne, prawnie wiążące mechanizmy zapobiegania wprowadzaniu do obrotu w Unii produktów związanych z wylesianiem i wynikającymi stąd naruszeniami praw człowieka;
12. ponawia apel o wdrożenie europejskiej strategii produkcji i dostaw białek roślinnych⁽³¹⁾, umożliwiającej Unii zmniejszenie uniezależnienia od przywozu genetycznie zmodyfikowanej soi i stworzenie krótszych łańcuchów żywnościowych i rynków regionalnych;
13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.

⁽²⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005, ust. 102.

⁽³⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0364.

⁽³¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005, ust. 64.